

Terveysalan opettajien kokemukset työterveyshuollon osaamisesta ja opetuksesta

ANNA-KAISA HEINISTÖ

TtM, Th, projektipäällikkö

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollonkuntayhtymä (Kainuun sote)
KS-hankkeet

MARIA KÄÄRIÄINEN

TtT, professori, asiantuntija

Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö
Pohjoispohjanmaan sairaanhoitopiiri
Oulun yliopistollinen sairaala
Medical Research Center

HEIDI RUOTSALAINEN

TtT, yliopisto-opettaja

Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata terveysalan opettajien kokemuksia heidän työterveyshuollon osaamisestaan, sen ylläpitämisestä ja työterveyshuollon opetuksesta. Tutkimukseen valittiin harkinnanvaraisesti Suomen ammattikorkeakouluista terveysalan opettajia (n=10), jotka opettivat työterveyshuoltoa ja joilla oli työkokemusta työterveyshuollosta. Aineisto kerättiin teemahaastatteluilla ja analysoitiin induktiivisella sisällönanalysillä.

Tulosten perusteella terveysalan opettajan työterveyshuollon osaaminen voidaan jakaa työterveyshuollon ammattispesifiseen osaamiseen ja työelämäosaamiseen. Työterveyshuollon ammattispesifistä osaamista olivat työterveyshuoltoa koskevien lakien, asetusten ja ohjeiden tunteminen, työterveyshuollon ydinprosessin osaaminen sekä työntekijän työn ja toimintakyvyn tukeminen, ylläpitäminen ja edistäminen. Työelämäosaamista olivat yhteistyö-, viestintä- ja ohjausosaaminen, liiketoiminta- ja eettinen osaaminen sekä työn hallinta. Opettajien keinot ylläpitää ja täydentää heidän työterveyshuollon osaamista olivat työterveyshuollon toimintaa koskevien tietojen itsenäinen päivittäminen, erilaiset

ABSTRACT

Health care teachers' experiences of their competence and teaching occupational health care

Anna-Kaisa Heinistö, MHSc, RN,

Project manager

Maria Kääriäinen, PhD, Professor, Consultant

Heidi Ruotsalainen, PhD,

Post doctoral researcher, University teacher

The purpose of the study was to describe the health care teachers' experiences of their competence in occupational health care, maintaining this competence as well as teaching occupational health care. The health care teachers (n=10) who taught occupational health care in Finnish universities of applied sciences were recruited to participate in the study. The data was collected using thematic interviews and analysed by inductive content analysis.

According to the findings, the health care teachers' occupational health care competence can be divided into professional specific competence and into competence for working life. The professional specific competence included in knowledge of laws, regulations and guidelines related to occupational health care, mastery of core process of occupational health care as well as supporting, maintaining and promoting employee's working and functional capacity. Competence in working life consisted of

yhteistyöverkostot, työelämävaihdot ja lisäkoulutukset. Työterveyshuollon opetuksen haasteiksi opettajat kokivat yhteiskunnalliset, koulutukseen ja osaamiseen liittyvät haasteet. Työterveyshuollon opetusta tulee kehittää koulutuksen, yhteistyön ja heidän oman osaamisen ylläpitämisen osalta.

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää terveysalan opettajien osaamisen kehittämisessä, terveydenhoitajakoulutuksen laadun parantamisessa ja työterveyshuollon opetuksen kehittämisessä.

Avainsanat: työterveyshuolto, terveysalan opettaja, osaaminen, koulutus

cooperation, communication and consultation, business and ethical competence as well as work management. The teachers maintained and improved their knowledge of occupational health care by independent updating of information of occupational health care, various cooperation networks, work exchange and further education and training. Teachers' experiences of the challenges in teaching occupational health care were linked to social challenges as well as to education and competence. The teaching of occupational health care should be developed by the education, cooperation and the maintenance of teachers' competence.

The findings of the study can be used in developing the health care teachers' competence, improving the quality of public health nurse education and developing the teaching of occupational health care.

Keywords: occupational health care, health care teacher, teacher's competence, education

Mitä tutkimusaiheesta jo tiedetään?

- Terveysalan opettajien työterveyshuollon osaamista ei ole aikaisemmin tutkittu.
- Terveysalan opettajilla on hoitotyöhön, näyttöön perustuvaan toimintaan, tutkimukseen ja kehittämiseen, opetukseen sekä itsensä kehittämiseen liittyvää osaamista.
- Terveysalan opettajat ylläpitävät ja kehittävät ammatillista osaamista opiskelijaohjauksien, työelämäjaksojen ja -käyntien, vertaisarviointien sekä kirjallisuuden ja koulutusten avulla.

Mitä uutta artikkeli tuo?

- Terveysalan opettajien työterveyshuollon osaaminen koostuu työterveyshuollon ammattispesifisestä osaamisesta ja työelämäosaamisesta.
- Työterveyshuollon opetuksen haasteita ovat yhteiskunnalliset, koulutukseen ja terveysalan opettajien osaamiseen liittyvät haasteet, esimerkiksi sote-uudistuksen vaikutukset työterveyshuollon työhön ja -opetukseen, työterveyshuollon harjoittelupaikkojen puute ja opettajien oman osaamisen ylläpitäminen.
- Työterveyshuollon opetusta tulee kehittää koulutuksen, yhteistyön ja opettajien osaamisen ylläpitämisen osalta.

Mikä merkitys tutkimuksella on hoitotyölle, hoitotyön koulutukselle ja johtamiselle?

- Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää terveysalan opettajien työterveyshuollon osaamisen arvioinnissa ja -kehittämisessä.
- Terveysalan koulutuksen johtajat voivat hyödyntää tutkimuksessa saatuja tietoja terveydenhoitajakoulutuksen ja työterveyshuollon opetuksen sekä opettajien osaamisen kehittämisessä.

Tutkimuksen lähtökohdat

Tulevaisuudessa työterveyshuollossa eläköityy runsaasti työterveyshoitajia, mikä asettaa paineita terveysalan koulutukselle osaavien terveydenhoitajien kouluttamiseksi (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013). Terveysalan opettajat ovat avainasemassa koulutettaessa opiskelijoista ammattitaitoisia terveydenhoitajia itsenäisiin asiantuntijatehtäviin (Ammattikorkeakoululaki 2014/932), kuten työterveyshoitajaksi. Haasteita niin työterveyshuollon toiminnalle kuin opetuksellekin on asetanut viime vuosina työterveyshuoltoon kohdistuneet yhteiskunnallisesti merkittävät muutokset ja kehittämislinjaukset (Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224, Sosiaali- ja terveysministeriö 2011, 2012, Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta 708/2013).

Terveysalan opettajien osaamista (Dekker-Groen ym. 2011, Koivula ym. 2011, Salminen ym. 2011, Kettunen ym. 2013, Salminen ym. 2013a, 2013b, Laapio ym. 2014, Patterson & Krouse 2016) ja opettajuutta (Gillespie & McFetridge 2006, Holopainen ym. 2007) on tutkittu laajasti eri näkökulmista, ei kuitenkaan työterveyshuollon osaamisen näkökulmasta. Aikaisemmissa tutkimuksissa terveysalan opettajalta on odotettu osaamista substanssista eli näyttöön perustuvasta tiedosta (Laapio ym. 2014), työkokemusta hoitotyöstä (Holopainen ym. 2007, Salminen ym. 2011, 2013a, Kettunen ym. 2013) ja yleisiä työelämätaitoja (Salminen & Koivula 2016). Terveysalan opettajilla on osaamista hoitotyön opettamisesta (Gillespie & McFetridge 2006), opiskelijoiden reflektoinnin tukemisesta ja arvioinnista (Dekker-Groen ym. 2011, Salminen ym. 2011, 2013a) sekä erilaisten opetusmenetelmien käytöstä (Holopainen ym. 2007, Saaranen ym. 2015, Topping ym. 2015). Opettajat tarvitsevat myös osaamista tutkimuksesta, kehittämisestä, jatkuvasta itsensä kehittämisestä

(Holopainen ym. 2007) ja johtamisesta (Patterson & Krouse 2016).

Terveysalan opettajan työterveyshuollon osaamista ei ole määritelty. Tässä tutkimuksessa terveysalan opettajien työterveyshuollon osaamisella tarkoitetaan tietoja, taitoja ja asenteita, joita työterveyshuollon opettaminen opettajalta vaatii. Opettajan osaamista tarkastellaan työterveyshuollon työn osaamisalueiden (The American Association of Occupational Health Nurses, AAOHN 2007) sekä terveydenhoitajatutkinnon työikäisen terveydenhoitotyön osaamisalueen kautta (Opetusministeriö 2006, Haarala 2014).

Terveysalan opettajan työterveyshuollon osaamisen perustana on työterveyshuollon toiminnan tunteminen. Suomessa työterveyshuolto on tarkoin lainsäädännön määrittämää ja toiminnan toteutus viranomaisten valvomaa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011). Työterveyshuollossa työskentely edellyttää työterveyshuollon ammattihenkilöiltä ja -asiantuntijoilta työterveyshuollon pätevöittävän koulutuksen suorittamista työterveyshuoltolain edellytysten mukaisesti (Työterveyshuoltolaki 1484/2001, Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta 708/2013, Työterveyslaitos 2017). Työterveyshuollon tehtävänä on huolehtia yhdessä työpaikkojen kanssa työntekijöiden terveyden ja työkyvyn ylläpitämisestä työterveyshuollon toimiessa työn ja terveyden välisenä asiantuntijana (Työterveyslaitos 2015). Työterveyshuoltolaki velvoittaa jokaista työnantajaa kustannuksellaan järjestämään työntekijöilleen työterveyshuollon palvelut työstä johtuvien terveysvaarojen ehkäisemiseksi (Työterveyshuoltolaki 1484/2001).

Työterveyshuollon työssä tarvitaan laajalaisia, terveydenhoitotyön näyttöön perustuvia tietoja ja kliinisiä taitoja (AAOHN 2007, Kyrölahti & Rautio 2010), terveyden edistämisen ja sairauksien ennaltaehkäisemistä (Opetusministeriö 2006, AAOHN 2007, Haa-

rala 2014), lainsäädännön ja erilaisten valtakunnallisten suositusten ja ohjeiden tuntemusta (Opetusministeriö 2006, AAOHN 2007, Kyrönlähti & Rautio 2010, Utriainen & Ala-Mursula 2013, Haarala 2014), työvoima-, työpaikka- ja työympäristöosaamista sekä terveys- ja turvallisuuskoulutusosaamista (Opetusministeriö 2006, AAOHN 2007, Haarala 2014). Lisäksi työterveyshuollossa toimiminen vaatii yleisiä työelämätaitoja, kuten kykyä tehdä moniammatillista ja monitieteistä yhteistyötä (Opetusministeriö 2006, Kyrönlähti & Rautio 2010, Utriainen & Ala-Mursula 2013, Haarala 2014), kykyä hallita epävarmuutta, ratkaista ongelmia, organisoida ja tehdä yhteistyötä kansainvälisesti verkostoissa (Kyrönlähti & Rautio 2010, Utriainen & Ala-Mursula 2013), sekä johtaa työterveyshuollon sisäisiä ja ulkoisia ryhmiä (AAOHN 2007, Gary & Winsome 2007).

Työterveyshuollon toimintaa on kehitetty viime vuosina merkittävällä kehittämislinjauksilla, joissa korostetaan muun muassa työterveyshuoltoyhteistyön ja tiedonkulun lisäämisen tärkeyttä osana työntekijöiden työhyvinvointia (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011, 2012). Muutokset edellyttävät opettajilta jatkuvaa oman ammattitaidon ylläpitämistä ja elinikäistä oppimista vastatakseen yhteiskunnan asettamiin opetustyön tavoitteisiin (Holopainen ym. 2007, Salminen & Koivula 2016). Noin 80% terveysalan opettajista osallistuu vuosittain substanssiosaamista kehittävään täydennyskoulutukseen (Vilén & Salminen 2016). Terveysalan opettajien muita tapoja ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan ovat työelämäjaksot, työelämävaihdot/työkierrot, tutustumiskäynnit, vertaisarviointit, työnohjaajakoulutukset, opiskelijaohjaukset (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007) sekä yhteistyö hoitohenkilöstön kanssa (Holopainen ym. 2007). Lisäksi he lukevat kirjallisuutta (Holopainen ym. 2007, Kettunen ym. 2013) ja tutkimuksia, ylläpitävät lääkelaskutaitojaan (Kettunen ym. 2013), tekevät yhteistyötä opettajakollegoiden kanssa (Holopainen ym. 2007) ja

kehittävät opetustaan opiskelija- ja vertaispalautteiden perusteella (Salminen & Koivula 2016).

Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävät

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata terveysalan opettajien kokemuksia heidän työterveyshuollon osaamisestaan, sen ylläpitämisestä ja työterveyshuollon opetuksesta. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää terveysalan opettajien työterveyshuollon osaamisen arvioinnissa ja -kehittämisessä sekä hyödyntää terveydenhoitajakoulutuksen, työterveyshuollon opetuksen ja opettajien osaamisen kehittämisessä.

Tutkimustehtävät ovat:

1. Millaiseksi terveysalan opettajat kokevat oman työterveyshuollon osaamisensa?
2. Millä tavoin terveysalan opettajat kokevat ylläpitävänsä ja täydentävänsä työterveyshuollon osaamistaan?
3. Millaisia haasteita terveysalan opettajat kokevat työterveyshuollon opetuksessa?
4. Miten työterveyshuollon opetusta tulisi kehittää tulevaisuudessa terveysalan opettajien kokemana?

Tutkimusaineisto ja menetelmät

Aineisto ja sen keruu

Tutkimukseen valittiin harkinnanvaraisesti Suomen 22 terveydenhoitajakoulutusta tarjoavasta ammattikorkeakoulusta mukaan seitsemän ammattikorkeakoulua. Tutkimuksen osallistumisen valintakriteerit olivat: terveysalan opettajana työskenteleminen, kokemus työterveyshuollon opintojen opetuksesta terveydenhoitajaopiskelijoille, kokemus työterveyshuollon työstä esimerkiksi työterveyshoitajana ja halukkuus osallistua tutki-

mukseen. Yhdessä tutkimukseen valitussa ammattikorkeakoulussa ei ollut tutkimuksen osallistumiskriteerejä täyttävää terveystalon opettajaa, jolla olisi ollut työterveyshuollon työkokemusta. Tämän vuoksi kyseinen ammattikorkeakoulu jouduttiin jättämään tutkimuksen ulkopuolelle. Lopulliseen tutkimukseen valikoitui kuudesta ammattikorkeakoulusta kymmenen tutkimuksen valintakriteerit täyttävää terveystalon opettajaa.

Tutkimuslupien myöntämisen jälkeen tutkija sai tiedon ammattikorkeakoulujen terveystalonjohtajilta tutkimuksen valintakriteerit täyttävistä terveystalon opettajista, joihin tutkija otti henkilökohtaisesti yhteyttä sähköpostitse. Jokaiselta tutkimukseen osallistuvalta (n=10) varmistettiin tutkimukseen valintakriteerien täyttyminen. Tutkimukseen osallistumisen kriteerit täyttäviä terveystalon opettajia pidettiin tutkittavan ilmiön asiantuntijoina, jolloin terveystalon opettajien työterveyshuollon osaamisesta saatiin mahdollisimman kattava ja luotettava käsitys (Polit & Beck 2011).

Tutkimukseen osallistuneet terveystalon opettajat (n=10) olivat sukupuoleltaan naisia. Heidän ikänsä vaihteli 36–63 vuoden välillä keski-ikä ollessa 55,3 vuotta. Terveystalon opettajien työkokemus työterveyshuollon työtehtävistä vaihteli 4 kuukaudesta 27 vuoteen, keskiarvo 9,8 vuotta. Opettajista kaksi oli työskennellyt työterveyshuollossa terveydenhoitajan ammattinimikkeellä ja loput kahdeksan työterveyshoitajan ammattinimikkeellä. Lisäksi kolmella työterveyshoitajalla oli työkokemusta vastaavan työterveyshoitajan työtehtävistä. Terveystalon opettajien edellinen työkokemus työterveyshuollon työtehtävistä oli lyhimmillään kaksi vuotta sitten ja pisimmillään 30 vuotta sitten. Terveystalon opettajien työkokemus opetusalan työtehtävistä vaihteli 3,5 vuodesta 30 vuoteen, keskiarvo 15,5 vuotta.

Varsinaiset tutkimushaastattelut toteutettiin kasvotusten tapahtuvana yksilöllisenä teemahaastatteluna helmi-maaliskuussa 2016. Tutkimushaastatteluteemat olivat: ter-

veystalon opettajien kokemukset heidän työterveyshuollon osaamisestaan, sen ylläpitämisestä ja kehittämisestä, työterveyshuolto-opetuksen haasteista ja kehittämistarpeista. Tutkimushaastattelut olivat kestoltaan noin 33–56 minuuttia ja ne nauhoitettiin tutkimukseen osallistujan luvalla. Aineistoa kerätyi yhteensä 127 sivua 1,5 fontilla.

Aineiston analyysi

Kaikki tutkimushaastattelut nauhoitettiin digitaalisella nauhurilla. Tiedot siirrettiin tietokoneelle ja haastattelut kirjoitettiin auki, eli litteroitiin tekstiksi heti tutkimushaastattelun jälkeen. Tutkimushaastattelut koodattiin numeroin tutkimushaastattelun toteutusjärjestyksessä (Burns & Grove 2005). Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä, jota ohjasi tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävät. Aineisto luettiin useita kertoja läpi sisältöön tutustumiseksi ja kokonaiskuvan muodostamiseksi. Tämän jälkeen aineistosta etsittiin vastaukset tutkimustehtäviin. Löydetyt alkuperäisilmaus listattiin ja pelkistettiin. Pelkistetyt ilmaukset, joita oli yhteensä 639 kappaletta, ryhmiteltiin samankaltaisen sisällön perusteella tutkimustehtävien mukaisesti ja niistä muodostettiin yhteensä 57 alaluokkaa. Tämän jälkeen samansisältöiset alaluokat yhdistettiin, ja niistä muodostettiin 18 yläluokkaa, jotka vastasivat tutkimustehtäviin. (Elo & Kyngäs 2008, Polit & Beck 2011.) Lopuksi yhdestä tutkimustehtävästä muodostettiin vielä kaksi yhdistävää luokkaa. Taulukossa 1. kuvataan aineistolähtöisen sisällön analyysin toteutus yhden yläluokan osalta.

Tutkimuksen eettisyys

Tutkimus toteutettiin tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja ja tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen (TENK 2012). Jokaiselta ammattikorkeakoululta saatiin tutkimuslupa tutkimuksen toteuttamiseksi ja lisäksi jokaiselta tutkittavalta kysyttiin suos-

Taulukko 1. Esimerkki aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä yhden yläluokan osalta.

Esimerkki alkuperäisestä ilmauksesta	Esimerkki pelkistyksestä	Esimerkki alaluokasta	Esimerkki yläluokasta
<i>"..jos minä en osaa substanssia et minä en olisi ollut työterveysbuollossa niin kylläbän se opettaminen olisi hirveän bankalaa.."</i>	Jos ei osaa substanssia on opettaminen hirveän hankalaa	Oman osaamisen ylläpitäminen	Osaamiseen liittyvät haasteet
<i>"..ajan tasalla asioista, että miten me buolehdutaan se osaaminen et se on koko siinä tiimissä, joka sitä boitaa, boitaa sitten, se on varmaan, se on varmaan tämmönen baaste kanssa.."</i>	Osaamisen varmistaminen koko työterveysuollon opetustiimissä		
<i>"oma osaaminen pitää olla siinä ajan tasalla.."</i>	Oma osaaminen tulee olla ajantasaista		
<i>"olen niinku miettinyt et millä minä py-syn ajan tasalla.."</i>	Osaamisen ajan tasalla pysymisen haasteet		
<i>"..on sellaisia opettajia jotka opettaa työterveysbuoltoa, jotka ei oo ikinä työskennellyt työterveysbuollossa. Ja sehbän on sellainen buoli.."</i>	Huolena on opettajat, joilla ei ole työterveysuollon kokemusta, mutta he opettavat työterveysuoltoa opiskelijoille	Haasteena saada pätevä teorialiedon opettaja	
<i>"meillä on ollut tuota baasteellista, niin meillä on ollut nimenomaan saada tota sitä pätevää teorialiedon opettajaa.."</i>	Haastavaa on ollut saada pätevä teorialiedon opettajaa		
<i>"..kun tätä ainetta opettaa niin ei vain voi olla se substanssi alueen opettaja, vaan sun pitää olla tietoinen mitä yhteiskunnassa tapahtuu.."</i>	Tätä ainetta opettaessa ei voi olla vain substanssialueen opettaja vaan tulee olla koko ajan tietoinen mitä yhteiskunnassa tapahtuu	Yhteiskunnallisen osaamisen ylläpitäminen	
<i>"..tavallaan kokoajan sun pitää olla siinä työelämän muutoksissa kiinni. "</i>	Kokoajan pitää olla työelämän muutoksissa kiinni		
<i>"..sitten myöskin sellaista yhteiskunnallista osaamista että kaikki liittyy kaikkeen.."</i>	Tarvitaan myös yhteiskunnallista osaamista		
<i>"..kun tässä on niin paljon muutoksia tulossa, et niiden tulevaisuuden tavallaan ennakoiminen ja sen opetuksessa buomi- oiminen kun nämä opiskelijat aikanaan menevät työelämään ja jos he menevät työterveysbuoltoon, että niillä olisi niitä taitoja jotka tarvitaan sitten viiden vuoden päästä.."</i>	Tulevaisuuden ennakoiminen niin että opiskelijoilla olisi taitoja, joita tarvitaan tulevaisuuden työterveysuollon työssä		

tumus tutkimukseen osallistumiseen (Burns & Crove 2005). Tutkimus toteutettiin terveysalan opettajille sopivana ajankohtana ja heille sopivassa paikassa, jolloin tutkimukseen osallistumisesta ei koitunut tutkittaville ylimääräistä vaivaa. Tutkimukseen osallistujille annettiin tietoa tutkimuksesta tutkimuksen eri vaiheissa: ennen tutkimus-

haastattelua sähköpostin saatekirjeessä ja suullisesti ja kirjallisesti tutkimushaastattelun aikana. Lisäksi tutkijaan oli mahdollisuus ottaa yhteyttä missä tahansa vaiheessa tutkimusta (Polit & Beck 2011) sekä mahdollisuus kieltäytyä tutkimuksesta (Burns & Grove 2005). Tutkimuksessa saatuja tuloksia tutkija on käsitellyt luotettavasti ja pitä-

Taulukko 2. Terveysalan opettajien osaaminen.

Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Työterveyshuoltolain tunteminen Hyvä työterveyshuoltokäytäntö asetus Terveystieteiden, sairausvakuutus- ja henkilötietosuojalaki Kelan ohjeiden ja korvausjärjestelmän tunteminen	Työterveyshuoltoa koskevien lakien, asetusten ja ohjeiden tunteminen	Työterveyshuollon ammattispesifinen osaaminen
Työterveyshuollon palvelujärjestelmän tunteminen Sopimus osaaminen Toimintasuunnitelma osaaminen Työpaikkaselvitys osaaminen Työterveystarkastus osaaminen	Työterveyshuollon ydinprosessien osaaminen	
Työn altiste, vaara ja kuormitustekijä osaaminen Työperäisten sairauksien ja ammattitautien tuntemus Työ- ja toimintakyvyn arviointi ja tukeminen sekä varhainen puuttuminen ja päihdehoitotyö Työsuojeluosaaminen Työterveyshuoltopainotteisen sairaanhoidon ja kansansairauksien tunteminen Terveystieteiden edistämisen osaaminen Kuntoutusosaaminen	Työntekijän työ- ja toimintakyvyn tukeminen, ylläpitäminen ja edistäminen	
Moniammatillinen ja monitieteinen osaaminen Yksilö ja työyhteisö osaaminen Asiakaspalvelu osaaminen Yhteistyö ja neuvottelutaidot	Yhteistyöosaaminen	Työelämäosaaminen
Vuorovaikutus ja kommunikaatio osaaminen Suullinen ja kirjallinen raportointi sekä tiedon hankinta ja tietotekniset taidot Tietojen anto, ohjaus ja neuvonta osaaminen Kielitaito-osaaminen	Viestintä- ja ohjausosaaminen	
Markkinointi, hinnoittelu ja laskutus osaaminen Palvelumuotoilu, johtamis- ja projektiosaaminen	Liiketoimintaosaaminen	
Luottamus ja oman työn arvostus Asiantuntijaroolissa toimiminen	Eettinen osaaminen	
Asioiden selvittämisen taito Työn suunnittelu, organisointi, koordinointi ja arviointi taidot sekä itsenäisen työn hallinta Muutosten ja keskeneräisyyksien sietokyky Ratkaisujen hakeminen ja laaja-alaisesti asioiden tarkasteleminen Ammattitaidon ylläpitäminen	Työn hallinta	

nyt tutkittavien henkilöllisyyden muilta salassa (Henkilötietolaki 1999/523) tutkittavien anonymiteetin suojelemiseksi tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Tutkimustuloksista on julkaistu vain tutkimuksessa esille tul-

leet tulokset rehellisesti ja luotettavasti tutkijan ollessa vastuussa tutkimuksessa tehdystä valinnoista. (Polit & Beck 2011.)

Tulokset

Terveysalan opettajien työterveyshuollon osaaminen

Terveysalan opettajan työterveyshuollon osaaminen jakautuu tuloksissa kahteen yhdistävään luokkaan: Työterveyshuollon ammattispesifinen osaaminen ja työelämäosaamiseen, jotka on kuvattu taulukossa 2. Työterveyshuollon ammattispesifiseksi osaamiseksi opettajat kokivat työterveyshuoltoa koskevien lakien, asetusten ja ohjeiden tuntemisen, työterveyshuollon ydinprosessin osaamisen sekä työntekijän työ- ja toimintakyvyn tukemisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Työelämäosaamista olivat yhteistyö-, viestintä- ja ohjausosaaminen, liiketoiminta ja eettinen osaaminen sekä työn hallinta.

Terveysalan opettajat kuvasivat heidän työterveyshuoltoa koskevien lakien, asetusten ja ohjeiden tuntemukseen sisältyvän työterveyshuoltolain, hyvän työterveyshuoltokäytäntöasetuksen, terveydenhuolto-, sairausvakuutus- ja henkilösuojalain tuntemisen sekä kelan ohjeiden ja korvausjärjestelmän tuntemisen. Työterveyshuollon ydinprosessien osaamiseen sisältyi työterveyshuollon palvelujärjestelmän tuntemus, sopimus-, toimintasuunnitelma-, työpaikkaselvitys- ja työterveystarkastusosaaminen. Työntekijän työ- ja toimintakyvyn tukemisen, ylläpitämisen ja edistämisen osaamiseen sisältyi työn altiste-, vaara- ja kuormitustekijöiden osaaminen, työperäiset sairaudet ja ammattitaudit, työ- ja toimintakyvyn arviointi ja tukeminen sekä varhainen puuttuminen ja päihdehoitotyö, työsuojeluosaaminen, työterveyshuoltopainotteisen sairaanhoidon ja kansansairauksien tunteminen, terveyden edistämisen osaaminen sekä kuntoutusosaaminen.

”Työterveystarkastuksen sisältö vaihtelee nimenomaan sen työpaikanriskien ja altisteiden mukaan..”(H4)

”Työterveyshuollossa se näkökulma aina on, et onko tällä sairaudella mahdollisesti yhteyttä työhön..”(H3)

Terveysalan opettajien yhteistyöosaamiseen kuului moniammatillinen ja monialainen, yksilö- ja työyhteisöosaaminen, asiakaspalveluosaaminen sekä yhteistyö- ja neuvottelutaidot. Viestintä- ja ohjausosaamista olivat vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot, suullinen ja kirjallinen raportointi sekä tiedonhankinta ja tietotekniset taidot, tietojen anto, ohjaus ja neuvonta sekä kielitaitosaaminen. Liiketoimintaosaaminen sisälsi markkinoinnin, hinnoittelun ja laskutuksen osaamisen, palvelumuotoilun, johtamis- ja projektiosaamisen. Eettistä osaamista olivat luottamus ja oman työn arvostus sekä asiantuntijaroolissa toimiminen. Työn hallinta osaamista olivat asioiden selvittämisen taito, työn suunnittelu-, organisointi-, koordinointi- ja arviointitaidot sekä itsenäisen työn hallinta, muutosten ja keskeneräisyyksien sietokyky, ratkaisujen hakeminen ja laaja-alaisesti asioiden tarkasteleminen ja ammattitaidon ylläpitäminen.

” Osaamista tulee kehittää koko ajan.” (H8)

” Tietotekniset taidot työterveyshoitajalla tulee olla et selviytyy tällaisten isojen kokonaisuuksien hallinnasta tai muuten se voi olla kyllä aika kaaosta.” (H6)

Keinot ylläpitää ja täydentää työterveyshuollon osaamista

Terveysalan opettajat ylläpitivät ja täydensivät työterveyshuollon osaamistaan työterveyshuollon toimintaa koskevien tietojen itsenäisen päivittämisen, erilaisten yhteistyöverkostojen, työelämävaihtojen ja lisäkoulutautumisen kautta. Itsenäisesti työterveyshuollon toimintaa koskevia tietoja päivitettiin työterveyslaitoksen, Kelan- ja THL:n Internet-sivujen ja muun omatoimisen tietojen päivittämisen kautta, seuraamalla työelämän muutoksia ja ammattijärjestön toimintaa, lukemalla kirjallisuutta, väitöskirjoja ja tieteellisiä julkaisuja. Lisäksi opettajat hyödynsivät tietojen ylläpitämisessä opiske-

lijoiden toteuttamaa tiedon hankintaa. Erilaisten yhteistyöverkostojen kautta osaaminen päivittyi työterveyslaitoksen, ammattikorkeakoulujen yhteistyöverkostoissa ja valtakunnallisissa kehittämisverkostoissa mukana olemalla ja yhteyttä pitämällä työterveyshuollon asiantuntijoihin ja opiskelijoiden työharjoittelun ohjauksissa. Työelämävaihtojen kautta osaamista ylläpidettiin työterveyshuollon työpaikoilla työskentelemällä. Lisäkoulutautumalla osaamista ylläpidettiin työterveyslaitoksen, Kelan ja muihin koulutuksiin sekä web-seminaareihin osallistumalla, yliopisto-opetukseen, työterveyshuoltopäiville, messuille, hankkeisiin ja projekteihin osallistumalla sekä asiantuntijaluentoja kuuntelemalla.

”Ensisijaisesti turvaudun työterveyslaitoksen aineistoihin mitä on siellä sivustoilla.” (H9)

”Silloinhan se päivittyy kun sä menet konkreettisesti sinne työpaikalle. Teet itse sitä työtä..” (H1)

Haasteet työterveyshuollon opetuksessa

Terveysalan opettajat kokivat työterveyshuollon opetuksen haasteina yhteiskunnalliset, koulutukseen ja osaamiseen liittyvät haasteet. Yhteiskunnallisina haasteina koettiin koulutuksen tulevaisuus ja sote -uudistuksen vaikutukset työterveyshuollon työhön ja -opetukseen. Koulutuksen haasteina koettiin valtakunnallisten ohjeiden ja -suositusten noudattaminen opetuksessa, työterveyshuollon harjoittelupaikkojen ja opetusvälineiden puute ja työterveyshuollon opetuksen säilyttäminen vähintään nykyisessä laajuudessa opetussuunnitelmissa, erilaisten opetusmenetelmien käyttö opetuksessa, samaa ainetta opettavien kollegoiden puute, opiskelijoiden motivaatioon liittyvät ongelmat ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden oppimisen tukeminen. Osaamiseen liittyviä haasteita olivat substanssiosaamistaan pätevän työterveyshuollon opettajan

palkkaaminen, oman osaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen ylläpitäminen.

”..on joutunut pitämään itsekin tiukasti kiinni kun on laadittu näitä opetussuunnitelmia et se työikäisen ja terveydenboioto työ tulee olla laajuudeltaan samankokoinen kuin nämä kaikki muutkin..” (H6)

”Suurin haaste mun mielestä se on ettei me saada harjoittelupaikkoja.” (H7)

Kehittämistarpeet työterveyshuollon opetuksessa

Terveysalan opettajat kokivat, että työterveyshuollon opetusta tulee kehittää koulutuksen, yhteistyön ja heidän oman osaamisen ylläpitämisen osalta. Koulutuksen osalta tärkeänä koettiin työterveyshuollon opintojakson, verkko- ja simulaatio-opetuksen kehittäminen sekä erilaisten opetusmenetelmien laajempi hyödyntäminen opetuksessa, valtakunnallisten ohjeiden ja suositusten noudattaminen sekä opetuksen integrointi muihin opintojaksoihin, opiskelijoiden motivaation lisääminen, opetusvälineiden hankinta ja opiskelijoiden harjoittelupaikkojen saaminen kaikille opiskelijoille. Yhteistyön kehittämisen tarpeina koettiin oppilaitosten, asiantuntijalaitosten ja opettajien, työelämän ja työterveyshoitajaliiton välisen yhteistyön tiivistäminen. Työterveyshuollon opettajien osaamisen ylläpitämisessä tärkeänä koettiin käytännön työelämässä osaamisen päivittäminen.

”..tehtäisiin yhteistyötä et saataisiin tuo työterveyshuollonkin opetus pidettyä laadukkaana.” (H2)

”..ammattikorkeakoulut ja työterveyslaitos yhdessä esimerkiksi just tietyn osion verkkokurssina ja silloin kun työterveyslaitos vastaisi asiantuntijanalaitoksena, että se tieto mikä sinne laitetaan on ajankohtaista ja oikeaa..” (H4)

Pohdinta

Tulosten tarkastelua

Terveysalan opettajien työterveyshuolto osaaminen jakautui tuloksissa selkeästi kahteen yhdistävään luokkaan: työterveyshuollon ammattispesifiseen osaamiseen (työterveyshuoltoa koskevien lakien, asetusten ja ohjeiden tunteminen, työterveyshuollon ydinprosessien osaaminen sekä työntekijän työ- ja toimintakyvyn tukeminen, ylläpitäminen ja edistäminen) vastaten näiltä osin työterveyshoitajan työssä tarvittavaa osaamista (AAOHN 2007, Kyrönlahti & Rautio 2010, Utriainen & Ala-Mursula 2013), sekä työelämäosaamiseen (yhteistyö-, viestintä- ja ohjausosaaminen, liiketoiminta ja eettinen osaaminen sekä työn hallinta), joita tarvitaan niin työterveyshoitajan (Kyrönlahti & Rautio 2010, Utriainen & Ala-Mursula 2013) kuin opettajan työssä (Salminen & Koivula 2016). Tuloksista voidaan todeta terveysalan opettajien osaamisen päivittyneen työterveyshuoltoon kohdistuneiden muutosten myötä ja opettajien osaamista voidaan pitää yhteneväisenä terveydenhoitajatutkinnossa vaadittavan työikäisen terveydenhoitotyön osaamisvaatimusten kanssa (Opetusministeriö 2006, Haara 2014).

Terveysalan opettajat ylläpitävät osaamistaan säännöllisesti (Vilén & Salminen 2016), samoin kuin työterveyshoitajat päivittävät osaamistaan säännöllisesti työikäisen väestön terveyden edistämiseksi (Naumanen 2007), työurien pidentämiseksi (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011) ja laadukkaiden työterveyshuolto palveluiden turvaamiseksi (Työterveyshuoltolaki 1383/2001). Tuloksissa opettajien osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen nousi esille niin opetuksen haasteena kuin opetuksen kehittämisen tarpeena. Osaamisen päivittämiseksi terveysalan opettajat hyödynsivät samoja keinoja kuin aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu (Holopainen ym. 2007, Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, Kettunen ym. 2013, Salminen & Koivula 2016). Erityisesti osaamisen ylläpitä-

minen lukemalla tutkimuksia ja kirjallisuutta, osallistumalla koulutuksiin (Kettunen ym. 2013) ja työelämäjaksoille (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007) sekä osallistuminen erilaisiin yhteistyöverkostoihin (Holopainen ym. 2007) ylläpitivät osaamista. Opettajien osaamisen, työhön kelpoisuusvaatimusten (Valtionneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014) ja opettajien osaamisen ylläpitämisen huomioiminen on tärkeää opetusta suunniteltaessa ja toteuttaessa sekä arvioidessa ammattikorkeakoulujen tarjoamaa koulutuksen laatua (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2016). Opettajille tulee järjestää valtakunnallisesti yhteisiä täydennyskoulutuksia laadukkaana ja yhteneväisen työterveyshuollon opetuksen turvaamiseksi.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella työterveyshuollon perusopetusta voisi valtakunnallisesti yhteneväistää ja laatia esimerkiksi eri toimijoiden yhteistyönä verkko-opetusmateriaalia muun oppilaitoskohtaisen työterveyshuollon opetuksen tueksi, kuten esimerkiksi yhteistyötä on tehty työterveyshuollon syventävien opintojen osalta (Työterveyslaitos 2017). Verkko-opetuksen on todettu olevan yhtä tehokasta kuin kasvotusten tapahtuva opetus, josta on tutkimusnäyttöä muun muassa kliinisten taitojen oppimisessa (McCutcheon ym. 2015). Yhdenmukaisella verkko-opetuksella voidaan tukea opiskelijoiden oppimista ja valtakunnallisesti ylläpitää laadukasta työterveyshuollon opetusta.

Tutkimustulosten perusteella huolestuttavana voidaan pitää terveydenhoitotyön koulutuksessa työterveyshuollon harjoittelupaikkojen puutetta, joka nousi esille koulutuksen haasteena ja kehittämistarpeena vaikuttaen erityisesti terveydenhoitajaopiskelijoiden osaamiseen. Harjoittelupaikkojen puute tuli tutkimuksessa eri puolilla Suomea yksittäisiä alueellisia eroja lukuun ottamatta. Pohdittavaa on, kuinka jatkossa työterveyshuollon harjoittelupaikkojen määrää voidaan lisätä tai harjoitteluja kehittää sekä yhteistyötä oppilaitosten ja käytännön työterveyshuollon toimijoiden sekä työterveyshoitajaliiton

kanssa tiivistää osaavien terveydenhuollon ammattilaisten kouluttamiseksi (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013).

Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta on arvioitu seuraavilla kriteereillä: uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys ja siirrettävyys (Lincoln & Cuba 1985). Tutkimuksen uskottavuutta lisää opettajien osallistuminen tutkimukseen omista lähtökohdistaan ja kokemuksistaan käsin (Thomas & Magilvy 2011) ja tulosten raportoinnissa suorien lainauksien esittäminen (Polit & Beck 2011). Tutkimuksen eteneminen on pyritty raportoimaan tarkasti tutkimuksen vahvistettavuuden lisäämiseksi (Thomas & Magilvy 2011) ja tulosten arvioinnin mahdollistamiseksi (Elo ym. 2014), mitä helpotti tutkijan pitämä tutkimuspäiväkirja (Thomas & Magilvy 2011). Tutkimuksen reflektiivisyyttä lisää tutkijan tietoisuus omista lähtökohdista ja kokemuksistaan työterveyshoitajana, mikä loi pohjan opettajien osaamisen ymmärtämiselle ja auttoi toimimaan haastattelutilanteissa vuorovaikutteisesti. Toisaalta tutkijan omakohtaiset kokemukset työterveyshuollossa tarvittavasta osaamisesta ovat voineet vaikuttaa aineiston analysointiin. Tutkimuksen luotettavuutta lisää sen siirrettävyys ja toistettavuus vastavissa tutkimuksissa (Polit & Beck 2011).

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus koskee koko tutkimusprosessia. Tämän tutkimuksen luotettavuutta lisää sopiva aineistonkeruumenetelmä, jolla saatiin hyvin tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Myös tutkimukseen osallistuvien huolellinen valinta on lisännyt tutkimuksen luotettavuutta, sillä tutkimukseen osallistui tutkittavan ilmiön asiantuntijoita (Polit & Beck 2011, Elo ym. 2014). Myös tutkimusteemojen esitetausta terveysalan opettajaopiskelijalla, jolla oli kokemusta työterveyshoitajan työstä ja opettamisesta on lisännyt tutkimuksen luotettavuutta (Elo ym. 2014). Tutkimusaineistoa kerättiin kunnes saturoituminen saavutettiin

(Polit & Beck 2011), mikä varmisti aineiston koon luotettavuutta. Sisällön analyysin luotettavuutta on pyritty lisäämään aineiston huolellisella luokittelulla ja useamman tutkijan osallistumisella aineiston analysointiin (Thomas & Magilvy 2011, Elo ym. 2014). Tuloksiin on pyritty nostamaan tuloksia parhaiten kuvaavat suorat lainaukset.

Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimukseen osallistuneet opettajat arvioivat itse omaa työterveyshuollon osaamistaan, joka vastasi terveydenhoitajatutkinnossa tarvittavaa työikäisen terveydenhoitotyön osaamista (Opetusministeriö 2006, Haarala 2014). Opettajien osaamisessa oli myös yhteneväisyyttä työterveyshuollon työssä tarvittavien osaamisalueiden osalta (AAOHN 2007). Terveydenhuollon oppilaitosten on tärkeää panostaa substanssiosaamiseltaan pätevien terveysalan opettajien palkkaamiseen terveydenhoitajakoulutuksen laadun varmistamiseksi. Lisäksi oppilaitosten tulee säännöllisesti arvioida, seurata ja ylläpitää opettajien osaamista heidän opettamaltaan osa-alueelta ja muun työssä tarvittavan osaamisen osalta. Työikäisen terveydenhoitotyön opetusta tulee valtakunnallisesti yhteneväistää ja kehittää erityisesti työterveyshuollon harjoittelupaikkojen osalta.

Jatkossa on tärkeää tutkia työterveyshoitajien osaamista ja muodostaa kompetenssit suomalaisen työterveyshoitajan osaamisvaatimuksista työterveyshuollon koulutuksen kehittämiseksi ja työterveyshuolloissa työskentelevien osaamisen varmistamiseksi.

VASTUUALUEET

Tutkimuksen suunnittelu: A-KH, MK, aineistonkeruu: A-KH, aineistonanalyysi: A-KH, MK, käsikirjoituksen kirjoittaminen: A-KH, käsikirjoituksen kommentointi: MK, HR

LÄHTEET

- AAOHN. (2007) Competencies in occupational and environmental health nursing. *The American association of occupational health nurses* **55**(11), 442–447.
- Ammattikorkeakoululaki (14.11.2014/932). (18.1.2016)
- Burns N. & Grove S.K. (2005) *The practice of nursing research. Conduct, critique & utilization*. Fifth edition. Elsevier Saunders, Missouri.
- Dekker-Groen A., Van Der Schaaf M. & Stokking K. (2011) Teacher competences required to developing reflection skills of nursing students. *Journal Of Advanced Nursing* **67**(7), 1568–1579.
- Elo S. & Kyngäs H. (2008) The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* **62**(1), 107–115.
- Elo S., Kääriäinen M., Kanste O., Pölkki T., Utriainen K. & Kyngäs H. (2014) *Qualitative content analysis: a focus on trustworthiness*. SAGE open, February **4**(1), 1–10.
- Gillespie M. & McFetridge B. (2006) Nurse education – the role of the nurse teacher. *Journal of Clinical Nursing* **15**(5), 639–644.
- Haarala P. (2014) *Terveydenhoitajan ammatillisen osaamisen kuvaus. Terveydenhoitaja koulutuksesta valmistuvien osaamisalueet, tavoitteet ja keskeiset sisällöt*. http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Sosiaali_ ja_terveys/Terveystenhoitotyö/Terveystenhoitajan_ammattillisen_osaamisen_kuvaus.pdf (14.1.2016)
- Henkilötietolaki (22.4.1999/523). <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990523> (9.12.2015)
- Holopainen A., Hakulinen-Viitanen T. & Tossavainen K. (2007) Nurse teacherhood: Systematic descriptive review and content analysis. *International Journal on Nursing Studies* **44**(4), 611–623.
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (2016) <http://karvi.fi/korkeakoulutus> (20.6.2016)
- Kettunen E., Kääriäinen M., Lukkarinen H. & Salminen L. (2013) Hoitotyön opettajan kliininen osaaminen hoitotyön opiskelijoiden arvioimana. *Hoitotiede* **25**(1), 24–35.
- Koivula M., Tarkka M-T., Simonen M., Katajisto J. & Salminen L. (2011) Research utilisation among nursing teachers in Finland: A national survey. *Nurse Education Today* **31**(1), 24–30.
- Kyrölähti E. & Rautio M. (2010) Työterveysyksiköiden osaamistarpeet. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja* **12**(4), 28–39.
- Laapio E., Koivula M. & Salminen L. (2014) Tutkimustiedon käyttö hoitotyön opetuksessa opiskelijoiden arvioimana. *Hoitotiede* **26**(1), 50–62.
- Lincoln Y.S. & Guba E.G. (1985) *Naturalistic inquiry*. California, Sage.
- Naumanen P. (2007) The expertise of Finnish occupational health nurses. *Nursing and Health Sciences* **9**(2), 96–102.
- Opetusministeriö. (2006) *Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen ja keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot*. Helsinki. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24.
- Patterson B. & Krouse A. (2016) Competencies for leaders in nursing education. *Nursing Education Perspectives* **36**(2), 76–82.
- Polit D.T. & Beck C.T. (2011) *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice*. Philadelphia, Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins.
- Saaränen T., Vaajoki A., Kellomäki M. & Hyvärinen M-L. (2015) The simulation method in learning interpersonal communication competence - Experiences of masters' degree students of health sciences. *Nurse Education Today* **35**(2), e8–e13.
- Sairausvakuutuslaki (21.12.2004/1224). <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041224> (22.10.2016)
- Salminen L. & Koivula M. (2016) Opettajien osaaminen ja sen kehittäminen. Teoksessa T. Saaränen, M. Koivula, H. Ruotsalainen, C. Wärnå-Furu & L. Salminen L. (toim.). *Terveysalan opettajan käsikirja*. Helsinki. Tietosanoma, 300–310.
- Salminen L., Leino-Kilpi H., Karjalainen T., Hupli M. & Väisänen S. (2011) Hoitotyön opettajan arviointi omasta osaamisestaan. *Hoitotiede* **23**(1), 72–80.
- Salminen L., Stolt M., Koskinen S., Katajisto J. & Leino-Kilpi H. (2013a) The competence and the cooperation of nurse educators. *Nurse Education Today* **33**(11), 1376–1381.
- Salminen L., Metsämäki R., Numminen O. & Leino-Kilpi H. (2013b). Nurse educators and professional ethics - Ethical principles and their implementation from nurse educators' perspectives. *Nurse Education Today* **33**(2), 133–137.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2007) *Terveysalan opettajan ammatillisen osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen*. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:29.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2011) *Työympäristön ja työhyvinvoinnin linjaukset vuoteen 2020*. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2011:13.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2012) *Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KASTE 2012–2015*. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:1.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2013) *Osaajia työterveysbuoltoon! Työterveysbuollon koulutuksen turvaaminen ja osaamisen vahvistaminen*. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita.
- Thomas E. & Magilvy J. (2011) Qualitative rigor or research validity in qualitative research. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing* **16**(2), 151–155.
- Topping A., Bøje R., Rekola L., Hartvigsen T., Prescott S., Blant A., Hope A., Haho P. & Hannula L. (2015) Towards identifying nurse educator competencies required for simulation-based learning: A systemised rapid review and synthesis. *Nurse Education Today* **35**(11), 1108–1113.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). *Hyvä tiedellinen käytäntö ja sen loukkaus epäilyt Suomessa*. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf (12.6.2016)
- Työterveyshuoltolaki (1383/2001). <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011383> (23.6.2016)

- Työterveyslaitos. (2015) *Työterveysbuollon tehtävät*. <http://www.ttl.fi/fi/tyoterveyshuolto/mita/sivut/default.aspx> (13.1.2016)
- Työterveyslaitos. (2017) *Osaajaksi työterveysbuoltoon*. <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyoterveyshuolto/tyoterveyshenkilosto/osaajaksi-tyoterveyshuoltoon/> (20.3.2017)
- Utriainen K. & Ala-Mursula L. (2013) Työterveyshuoltoon erikoistuvien terveydenhoitajien ja lääkäreiden käsityksiä työterveyshuollon työstä. *Hoitotiede* **25**(2), 92–104.
- Vilén L. & Salminen L. (2016) Täydennyskoulutus terveysalan opettajien ammattitaidon ylläpidossa ja kehittämisessä. *Hoitotiede* **28**(2), 137–149.
- Valtionneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (1129/2014). (28.6.2016)
- Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta (708/2013). <http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2013/20130708/> (22.10.2016)

Anna-Kaisa Heinistö, TtM, Th, projektipäällikkö, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollonkuntayhtymä (Kainuun sote) PL 400, 87070 Kainuu, ak.heinisto@gmail.com

Maria Kääriäinen, TtT, professori, asiantuntija, Oulun yliopisto/ Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen tutkimusyksikkö, Pohjoispohjanmaan sairaanhoitopiiri/ Oulun yliopistollinen sairaala/ Medical Research Center, PL 8000 FI-90014 Oulun yliopisto, maria.kaariainen@oulu.fi

Heidi Ruotsalainen, TtT, yliopisto-opettaja, Oulun yliopisto/ Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen tutkimusyksikkö, PL 8000 FI-90014 Oulun yliopisto, heidi.ruotsalainen@oulu.fi